NEW ESSENCE

Art Exhibition

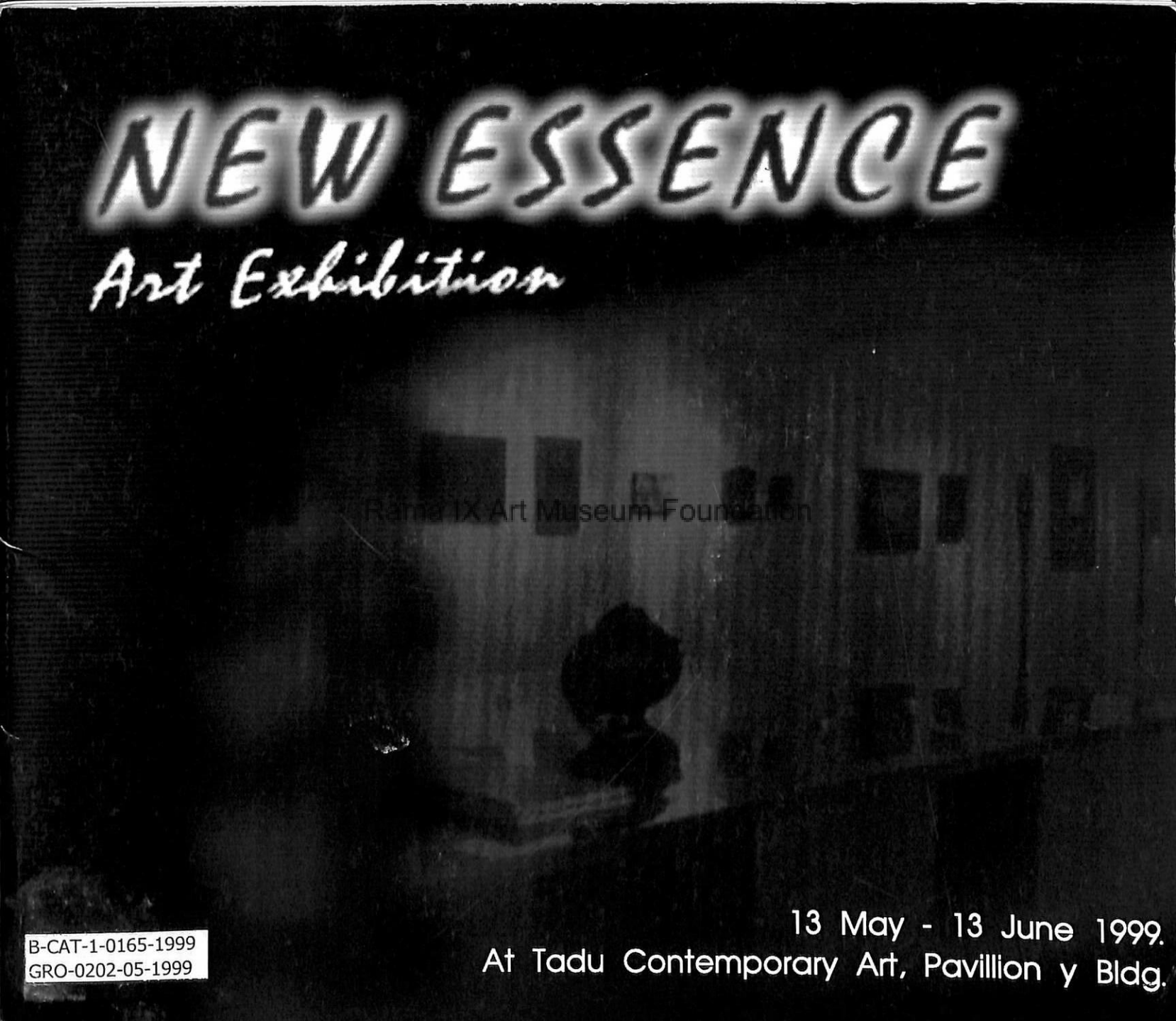

Rama IX Art Museum Foundation

13 May - 13 June 1999.
At Tadu Contemporary Art, Pavillion y Bldg.

B-CAT-1-0165-1999
GRO-0202-05-1999

New Essence

Rama IX Art Museum Foundation

13 May - 13 June 1999

Tadu Contemporary Art, Pavillion Y Bldg.
31/4 Soi Soonvijai, Rama 9 Rd., Bangkok. 10310, Thailand. Tel.(662) 203-0926-29 ext. 15,16
email : taduart@ loxinfo.co.th.

An art exhibition by

PRAPHAN SRISOUTA ประพันธ์ ศรีสุตา
WIROON TUNGCHAROEN วิรุณ ตั้งเจริญ
AMNARD YENSABYE อำนาจ เย็นสบาย
SRIWAN JANEHATTAKARNKIT ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ
SOMSAK CHAWALAWAN สมศักดิ์ ขวาลาวัณย์
SATHIT THIMWATBUNTHONG สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง
TINNAKORN KASORNSUWAN ทินกร กาษรสุวรรณ
SOMSONG SIMAPORN สมทรง ซิมาภรณ์
PANOMSAK SUWISUT พนมศักดิ์ สุวิสุทธิ์
VIVAT PUNYATRAKUL วิวัฒน์ ปัญญาตระกูล
PISSARAVAS POOTHONG พิศรวัส ภู่ทอง
DENPONG WONGSAROT เด่นพงษ์ วงศาโรจน์

Rama IX Art Museum Foundation

FACULTY OF FINE ARTS
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

อีกมิติหนึ่งของศิลปกรรมศาสตร์
วิรุณ ตั้งเจริญ

บนเส้นทางการศึกษาศิลปะในสังคมไทย โรงเรียนเพาะช่างซึ่งเป็นสถาบันเก่าแก่ มีพัฒนาการมาจากโรงเรียนช่างแกะไม้ในสมัยล้นเกล้าล้นกระหม่อม รัชกาลที่ 5 และสถาปนาเป็นโรงเรียนเพาะช่างในสมัยรัชกาลที่ 6 กระแสแนวคิดของโรงเรียนเพาะช่างได้ผสมผสานมาหลายด้าน ทั้งกระแสช่างฝีมือของไทย กระแสศิลปะหลักวิชา (Academic Art) สายอิตาลีกระแสกระบวนการศิลปะและงานช่าง (Art and Craft Movement) สายอังกฤษ สถาบันเบาเฮาส์ (Bauhaus) สายเยอรมนี แนวคิดทางด้านศิลปะและงานช่างจากญี่ปุ่น แนวคิดกระแสต่างๆ ได้ถูกผสมผสานแปรเปลี่ยนให้สอดคล้องกับวิถีคิดอย่างไทย ต่างกรรมต่างวาระกันไป ถึงวันนี้โรงเรียนเพาะช่างที่ออนล้าจุดยืนไปพอสมควรก็ตอบไม่ได้ชัดว่า โรงเรียนเพาะช่างโดยการครอบงำของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลนั้นกระแสคิดหลักคืออะไร

ในอดีตสานุศิษย์จากโรงเรียนเพาะช่างได้กระจายตัวไปเป็นครูและช่างฝีมืออยู่ทั่วประเทศไทย และเมื่อมหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับสถาปนาขึ้น หลักคิดของมหาวิทยาลัยศิลปากร คือ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ประติมากรอนุสาวรีย์บนกระแสศิลปะหลักวิชาแบบอิตาลี ด้วยความมุ่งมั่นของท่าน วิธีคิด กระบวนการเรียนการสอน และหน้าตาศิลปะแบบเก่าของอิตาลี ก็เผยแพรไปทั่วประเทศไทย วิธีคิดที่ค่อนข้างเชื่อว่า ศิลปะคือความวิจิตรบรรจง กระบวนการเรียนการสอนที่เชื่อว่า ต้องฝึกฝนอย่างศิลปะหลักวิชาเพื่อ "คลี่คลาย" ไปสู่ศิลปะรวมสมัยการสอนที่ต้องอาศัยหุ่นปูนปลาสเตอร์รูปแบบกรีกและโรมัน การเขียนภาพร่างกายมนุษย์คือหัวใจสำคัญ การตั้งหุ่นนิ่ง ฯลฯ สานุศิษย์หลักช่วงแรกล้วนเป็นผลผลิตจากโรงเรียนเพาะช่างไปสู่มหาวิทยาลัยศิลปากร ในระบบการเรียนการสอนศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี นับว่าต่อต้านศิลปะสมัยใหม่พอสมควร แต่เมื่อกระแสโลกเปลี่ยนไปผู้ที่จบจากมหาวิทยาลัยศิลปากรได้เดินทางไปศึกษาหาความรู้และดูดซับความคิดในกระแสลากลมากขึ้น กระแสคิดก็พัฒนาไปตามกาลเวลา แต่ก็ยังคง"ความวิจิตรบรรจง"ไว้ กระแสคิดและหน้าตาศิลปะของมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ส่งผ่านเวทีการประกวดแข่งขันชิงรางวัล ไปสู่เยาวชนคนหนุ่มสาวที่ศึกษาเล่าเรียนทางศิลปะเป็นอย่างมาก

วันนี้ การศึกษาศิลปะในสังคมไทยได้ขยายตัวไปอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นคณะศิลปกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ วิทยาลัยช่างศิลปสถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันศิลปะส่วนใหญ่อยู่ในกระแสคิดของมหาวิทยาลัยศิลปากร จะโดยบุคลากร โดยการแพรขยายหน้าตาศิลปะผ่านเวทีการประกวดแข่งขันชิงรางวัล หรือโดยกระแสจากความคุ้นชินในสังคมไทยก็ตาม แต่ก็มีสถาบันการศึกษาศิลปะหลายสถาบัน ที่มิได้อยู่ภายใต้ร่มเงากระแสคิดและกระแสความเชื่อเช่นนั้น ซึ่งโดยเหตุผลแล้ว สถาบันการศึกษาควรจะต้องมีความเชื่อความคิดแสดงเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อสร้างความหลากหลายให้เกิดขึ้นในสังคม สังคมที่มีความคิดเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งยอมเป็นอันตราย การเกิดของสถาบันการศึกษาภายใต้ร่มเงาไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้น เราควรจะเกิดขึ้นเพื่อความหลากหลายเป็นประการสำคัญภาพลักษณ์ของผู้คนและการศึกษาศิลปะเท่าที่ผ่านมา เป็นภาพลักษณ์ที่สังคมได้ตราไว้ซึ่งจะ

เป็นตราบุญหรือตราบาปก็ตาม เป็นภาพลักษณ์ที่ดำรงอยู่ ทั้งสังคมและบุคลากรในวงการศิลปะก็คงจะเชื่อมั่นว่าภาพลักษณ์เหล่านั้นเป็นสิ่งถาวรในกระแสพันธุกรรมของศิลปะ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ไม่ควรเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาไม่ได้ด้วยซ้ำไป ปัญหาจึงตามมาว่า เราเชื่อมั่นหรือว่า ภาพลักษณ์ที่มีอยู่ในสังคมนั้น เป็นสิ่งถูกต้องดีงามชอบธรรม ถ้าเราเชื่อมั่นเช่นนั้นก็ไม่จำเป็นต้องพัฒนาเปลี่ยนแปลงอะไร แต่ถ้าเราพร้อมที่จะเปิดใจไตร่ตรอง และมองเห็นว่าภาพลักษณ์เหล่านั้นว่ามีจุดอ่อนที่สามารถพัฒนาได้ การเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ภาพลักษณ์ที่สังคมตราไว้ให้กับผู้คนในวงการศิลปะ มีทั้งในทางความคิดอ่าน บุคลิกการแสดงออก และความสัมพันธ์ในสังคม จริงอยู่ลักษณะเฉพาะตัวในแต่ละวิชาชีพอาจมีอยู่แต่ถ้าลักษณะเฉพาะตัวเหล่านั้นกลายเป็นจุดอ่อนในการพัฒนา กลายเป็นจุดอับตัวที่พัฒนาได้ยากยิ่งหรือกลายเป็นตัวตลกในสังคม เราก็คงไม่อยากเห็นใครมองเราเป็นตัวตลก หรือเรากลายเป็นตัวตลกไปจริง ๆ ด้วยเช่นกัน เราอาจเคยชินอยู่กับพื้นผ้าใบบนขาหยั่งเขียนภาพเบื้องหน้า เคยชินอยู่กับกองดินเบื้องหน้า เคยชินอยู่กับแม่พิมพ์เบื้องหน้า เราอยู่ในโลกส่วนตัว โลกส่วนตัวที่มีอิสรภาพเสรีภาพโดยไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับใคร แม้เมื่อเราพ้นออกจากผ้าใบ กองดิน หรือแม่พิมพ์เบื้องหน้า ก็โลกส่วนตัวนั้นก็จะติดตัวไปตลอดชีวิต ทุกเวลาและสถานที่ เราให้ความสำคัญกับโลกของการสร้างสรรค์เพียงโลกเดียว เพื่อหวังก้าวไปสู่การบรรลุบางประการ จนลืมการศึกษาหาความรู้รอบด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ฯลฯ รวมทั้งการเรียนรู้คนอื่นเพื่อจะอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างสันติสุขด้วย บ่อยครั้งเราก็หลงลืมไปว่าศิลปะยิ่งใหญ่เป็นที่สุด โดยลืมไปว่าศิลปะเป็นเพียงสิ่งที่คุณค่ายิ่งในสังคม ท่ามกลางสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งทางด้านอื่น ๆ อีกมากมายโดยการเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางของโลกและจักรวาลตามหลักคิดของมนุษย์นิยม (Humanism) และการอยู่ในโลกส่วนตัว เราได้พัฒนาอารมณ์อยู่เหนือเหตุผล และบ่อยครั้งก็หาเหตุผลอธิบายไม่ได้ด้วยซ้ำไป เรามักมีภาพลักษณ์ของอารมณ์และการพูดกับใครไม่ค่อยจะรู้เรื่องคนอื่นมักผิดไปหมดและเราถูกอยู่ผู้เดียว อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ท่านปรารภว่า "เมื่อผมทำหน้าที่รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและทำงานกับผู้คนทางศิลปะ โครงการที่เริ่มด้วยระบบและเหตุผลมักจะล้มเหลว ผมต้องเริ่มด้วยอารมณ์" ก็ไม่ทราบว่า เริ่มด้วยอารมณ์แล้วประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างไรศักยภาพสมองซีกซ้ายขวาของมนุษย์นั้นมีศักยภาพมหาศาล ไม่ว่าซีกของเหตุผลหรือซีกของจินตนาการ ทุกคนสามารถพัฒนาให้มีศักยภาพสูงสุดได้ แม้จะไม่เท่ากันทั้งสองด้านก็ตาม ผู้คนทางศิลปะก็เช่นกัน พัฒนาจินตนาการได้ สร้างสรรค์ได้ เขาก็สามารถพัฒนาเหตุผลและระบบได้เช่นกัน ปัญหาอยู่ที่ว่าเราจะพัฒนาหรือไม่เท่านั้นเอง

สังคมที่ผ่านมาพยายามแยกคนออกไปสองขั้ว ขั้วหนึ่งบอกว่าฉลาดทางวิทยาศาสตร์แล้วไม่ฉลาดทางศิลปศาสตร์ และอีกขั้วหนึ่งบอกว่าฉลาดทางศิลปศาสตร์ แล้วไม่ฉลาดทางวิทยาศาสตร์สังคมสร้างตราบาปนั้นไว้เพื่อผลิตคนในสังคมไปใช้งานเฉพาะอย่างเฉพาะด้านในสังคมอุตสาหกรรมเก่า ตราบาปเช่นนี้จะยังคงอยู่ โดยที่บริบทสังคมอุตสาหกรรมได้พัฒนาปรับเปลี่ยนไปมากแล้ว หรือผู้คนทั้งสองขั้วจะต้องรู้เท่ากัน พัฒนาสมองทั้งสองซีกเสียใหม่ และยอมรับความยิ่งใหญ่หรือความเท่าเทียมบนความแตกต่างนั้นเพื่อร่วมกันพัฒนามนุษย์และสังคมให้เกิดดุลยภาพอย่างแท้จริงต่อไป

จากโลกส่วนตัวที่พัฒนามาสู่การยึดถือตัวเองเป็นศูนย์กลาง อาจมีส่วนทำให้ผู้คนในวงการศิลปะ ไม่นิยมร่วมกิจกรรมกับส่วนรวม ไม่นิยมร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น ออนจิตสำนึกสาธารณะและเมื่อเขาทำงานร่วมกันก็มักใช้อารมณ์ของตนเองเป็นฐานที่มั่น ยึดหยุ่นได้ยากยิ่ง ไม่สนใจเหตุผล จนก่อให้เกิดความแตกแยก สร้างปัญหาไปทั่ว ตราบาปเช่นนี้เป็นสิ่งดีงามชอบธรรมที่เราไม่ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาเช่นนั้นหรือ ไม่เช่นนั้นเราก็จะยังคงเป็นตัวตลกในสายตาและความรู้สึกของสังคมอยู่เช่นเดิมนอกจากนั้นแล้วการที่เราหลงใหลในอารมณ์ โดยไม่แยกระหว่างอารมณ์ในการแสดงออกทางศิลปะหรืออารมณ์ในการใช้ชีวิต ซึ่งจริง ๆ แล้วศิลปะร่วมสมัยในปัจจุบันก็ได้พัฒนาก้าวข้ามเรื่องอารมณ์ไปมากมายแล้ว ศิลปะไม่ต้องมี "อารมณ์" ก็ได้ การหลงใหลอยู่กับอารมณ์หลงใหลอยู่กับการสร้างสรรค์งานอย่างปิดกั้นตัวเอง และรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าตนเองต่างกว่าผู้อื่น รวมทั้งการรู้สึกว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่นนั้น ความรู้สึกเหล่านี้ได้สร้างความแปลกแตกต่างให้เกิดขึ้นกับการดำรงชีวิต การแต่งกาย การพูดจา อารมณ์และความรู้สึกได้อยู่เหนือระบบและเหตุผล เสรีภาพที่ไร้ขอบเขตได้เกิดขึ้นในใจ การแต่งกายที่ไม่มีขอบเขตของวัฒนธรรม อาคารสถานที่และห้องเรียนที่สกปรก ระบบของคณะของมหาวิทยาลัยไม่มีความหมาย สิ่งที่สำคัญยิ่งคือความพึงพอใจและเสรีภาพส่วนตัวเราเชื่อมั่นในอารมณ์ เรารออารมณ์ บ่อยครั้งเราก็รอกันทั้งวันทั้งคืน ทั้งปี หลายคนรอตลอดชีวิต "อารมณ์" ก็ไม่ยอมเดินทางมาถึง เมื่อเรารออารมณ์นานเข้า หลายคนก็หลงใหลกับสุรายาเมาจนหมดอนาคตไปในที่สุดจริงอยู่ โลกของศิลปะน่าจะเป็นโลกของเสรีภาพ ใครอยากทำอะไรก็ได้ มีความรู้หรือไม่มีความรู้ก็ทำงานศิลปะได้ สอนหรือไม่สอนก็เป็นครูอาจารย์ทางศิลปะได้ บอกให้ทำงานแล้วอาจารย์หายไปทั้งสัปดาห์ ทั้งเดือน ทั้งภาคเรียน ผู้เรียนก็ทำงานศิลปะได้ เขียนรูป ปั้นดิน พิมพ์ภาพ เพียงด้านเดียวก็จบปริญญาได้ แต่เราต้องไม่ลืมว่า โลกได้เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว โลกในวันข้างหน้าคือโลกของปัญญา "ปัญญา" ย่อมมีความหมายยิ่งสำหรับสังคมในอนาคต ศิลปะก็เช่นกัน ศิลปะย่อมสะท้อนปัญญาความรู้ความคิด หรือสะท้อนเพียงทักษะและแรงงานเท่านั้นก็ได้ ศิลปะได้ผันเปลี่ยนจากกรอบของวิจิตรศิลป์ (Fine Arts) ที่เป็นจิตนิยมและจิตวิญญาณมาสู่ทัศนศิลป์ (Visual Arts) ที่มีโลกอันประจักษ์เป็นฐานการแสดงออก และศิลปะจะผันเปลี่ยนต่อไปอีก ศิลปะที่แสดงจากภาพในสมอง "Imaging Arts" ภาพที่สะท้อนองค์รวมของสรรพความรู้ความคิดและประสบการณ์ ในโลกของความเป็นจริงที่อยู่รวมกับธรรมชาติแวดล้อม กำลังก้าวเข้ามา แล้วแนวคิดกระบวนการเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้คนในวงการศิลปะจะยังคงเกาะยึดกับ "อารมณ์" เพียงด้านเดียวอย่างไม่เปลี่ยนแปลงเช่นนั้นหรือ

กระบวนการเรียนการสอนจะยังคงตั้งหุ่นนิ่งเป็นแรมเดือน เขียนภาพเหมือน เขียนฟิกเกอร์อย่างไม่กระดุกกระดิก ฯลฯ อยู่เช่นนั้นหรือ กระบวนการเรียนการสอนศิลปะได้ปฏิวัติกระบวนการอย่างศิลปะหลักวิชานับด้วยศตวรรษแล้ว แต่เราก็ยังคงเดินตามอดีตตะวันตกอยู่อย่างห่าง ๆ ไม่ยอมศึกษาให้ลุ่มลึกและไม่ยอมเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์และความเป็นจริงมากมายนั้น เราอาจมองอย่างปล่อยวางหรือมองอย่างใส่ใจก็ได้ เราอาจพึงพอใจกับภาพลักษณ์และความเป็นจริงเหล่านั้น หรือเราอาจสอบทานและไม่เห็นด้วยกับความเป็นไป ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับผู้คนในวงการศิลปะอย่างแท้จริง ถ้าไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่เป็นอยู่ "อีกมิติหนึ่งของศิลปกรรมศาสตร์" ย่อมเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่จะต้องเหนื่อยยากพัฒนาทวนกระแสภาพลักษณ์ของสังคม ทวนกระแสของบุคลากรผู้สอนในกระแสความคิดเก่า และทวนกระแสภาพหลอนจากสังคมที่ติดตรึงมากับผู้เรียน เพื่อก้าวไปสู่ความสง่างามและการยอมรับอย่างเท่าเทียมในสังคมแห่งปัญญาในวันข้างหน้าให้จงได้ การยืนอยู่ในที่โล่งแจ้งกลางแดดย่อมร้อนเป็นธรรมดาโลก การยืนอยู่ใต้ร่มเงาย่อมสะดวกง่ายดายเป็นธรรมดาโลกเช่นกัน

Rama IX Art Museum Foundation

Plates

Rama IX Art Museum Foundation

PHAPHAN SRISOUTA
" SUNRISE "
80 x 90 cm.
OIL ON CANVAS

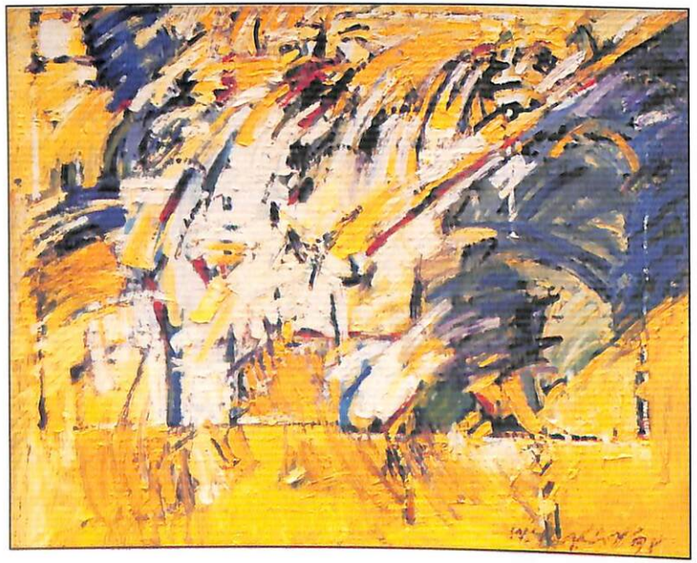

Rama IX Art Museum Foundation

WIROON TUNGCHAROEN
" Enya's Anywhere Is "
80 x 100 cm
OIL ON CANVAS

AMNARD YENSABYE
" Crisis 1 "
120 x 160 cm.
OIL ON CANVAS

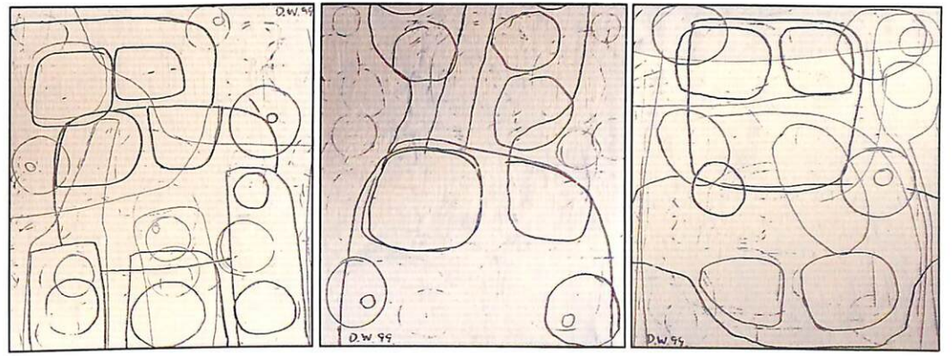

Rama IX Art Museum Foundation

SATHIT TIMWATBUNTHONG
" GREEN NUDES "
164 x 122 cm.
OIL ON PANEL

DENPONG WONGSAROT
" TRAGEDY 1999 "
33 x 90 cm.
OIL ON CANVAS

Visual Arts Department
(Ceramics)

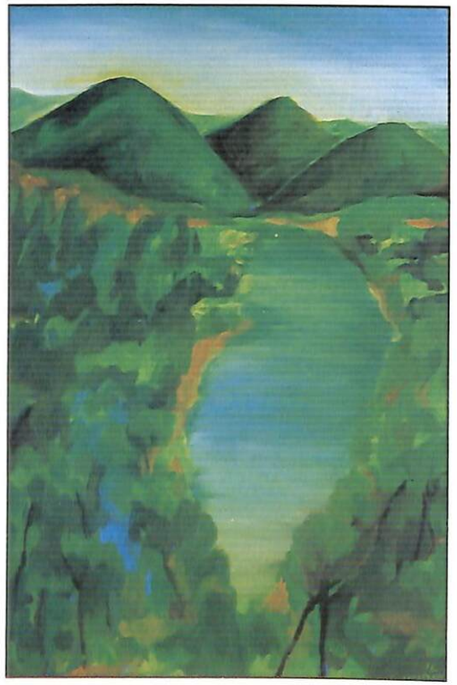

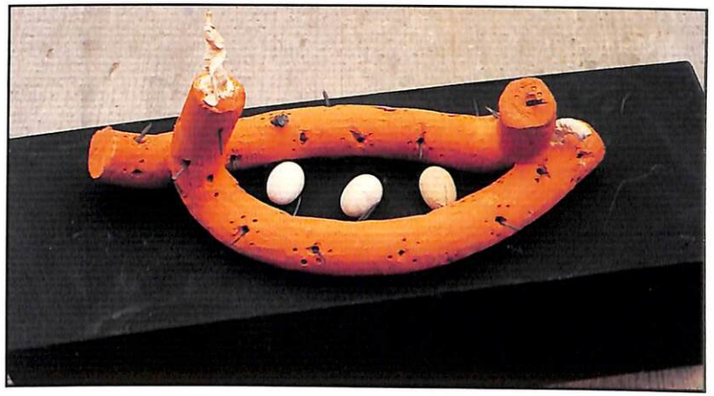

Rama IX Art Museum Foundation

SOMSONG SIMAPORN
" KANCHANABURI "
90 x 60 cm.
OIL ON CANVAS

SOMSAK CHAWALAWAN
" Untitled "
20 x 60 cm.
CERAMIC

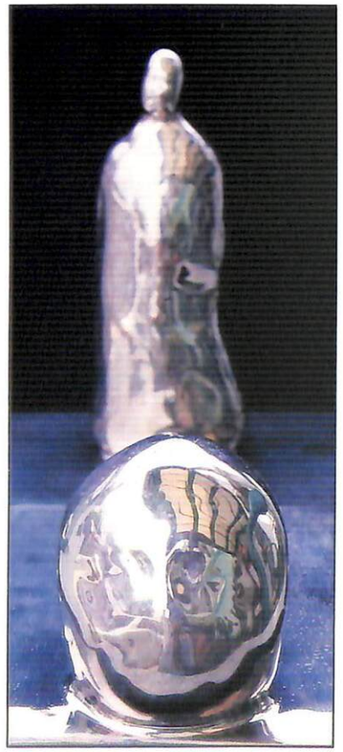

Rama IX Art Museum Foundation

VIVAT PUNYATRAKUL
" A MODEL OF NEW TOMB STONE "
40 x 30 cm.
CERAMIC

PANOMSAK SUWISUT
" POTTERY "
HIGH 24 cm.
THROWING

Visual Arts Department
(Printmaking)

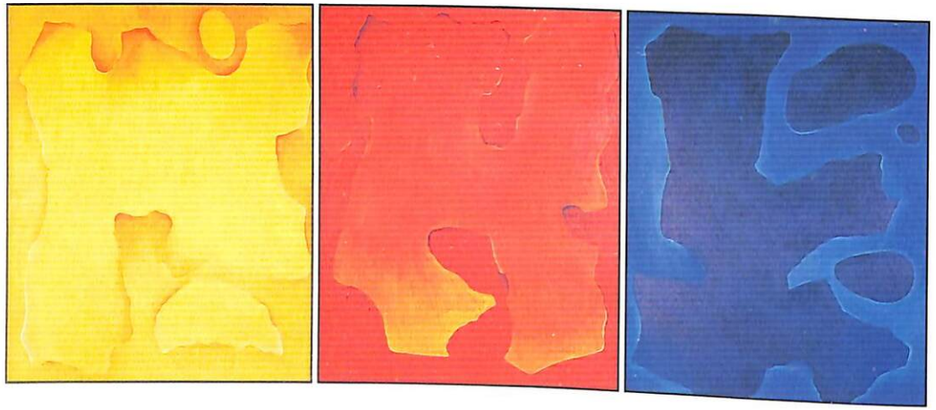

Rama IX Art Museum Foundation

SRIWAN JANEHATTAKARNKIT
" Yellow, Crimson, Blue "
80 x 180 cm.
OIL ON CANVAS

TINNAKORN KASORNSUWAN
" SUNSHINE AND FALLING RAIN "
40 x 50 cm.
OIL ON CANVAS.